

KIVÁGOTT FÁK ÁRNYÉKÁBAN

pályázati segédlet

PÁLYÁZAT TÉMÁJA

A Kivágott fák árnyékában című képzőművészeti pályázat az általános és középiskolás diákokat szólítja meg, hogy a fakivágás, az erdőirtás és a klímaváltozás kérdéskörére reflektáljanak alkotásaikkal. A pályázat lehetőséget teremt arra, hogy a zsugorodó természetes élőterek témája mellett a felelősségvállalás, a tudatosság és a jövőbe vetett remény is megjelenjen a munkákban. A kezdeményezés célja, hogy a fiatalok képi gondolkodáson keresztül fogalmazzák meg viszonyukat a természethez és a közös jövőnkhez.

A pályázat a természet és az ember közös történetére hívja fel a figyelmet, különös tekintettel az erdőirtás és a fakivágás jelenségére. A Kivágott fák árnyékában cím nemcsak a hiányra utal, hanem arra is, hogy döntéseink hosszú távú hatásai mindig velünk maradnak. A zsugorodó természetes életterek, az eltűnő élőhelyek és a Föld „tüdőjének” kifulladására mind olyan folyamatok, amelyekre a fiatalok érzékenyen és kreatívan tudnak reagálni. A klímaváltozás, a nyári hőség és a városi környezet átalakulása egyszerre jelent kihívást és lehetőséget az újra gondolásra: hogyan tudunk együtt élni a természettel, nem pedig a rovására. A téma tág értelmezést enged, így a pályaművek bemutathatják a jelen kérdéseit, de megjelenhet bennük a felelősségvállalás, a tudatosság és a jövőbe vetett bizalom is. A pályázat általános és középiskolás diákok számára egyaránt lehetőséget ad arra, hogy képi gondolkodással, saját nézőpontjukból mutassák meg, mit jelent számukra a

természet védelme, és milyen árnyékot – vagy éppen milyen reményt – szeretnének továbbadni a jövőnek.

A PÁLYÁZAT LEÍRÁSA

A pályázat címében gyakorlati megközelítéssel, irracionálisnak tűnő ellentmondás feszül, de mégis könnyen feloldható. Rövid távon az erdőirtás gyakran gazdasági hasznot hoz: mezőgazdasági terület, faanyag, gyors profit, plusz élettér. Az ember természetéből fakadóan, sajnos ezek az azonnali érdekek sokszor erősebbek, mint a hosszú távú következmények felismerése vagy vállalása. A globális felmelegedés hatásai ráadásul lassabban, szétterülve jelentkeznek, ezért nehezebb közvetlenül összekapcsolni őket az egyes döntésekkel. Közben az is igaz, hogy az „árnyék” hiánya vagy megléte, nemcsak fizikai, hanem jelképes is: a felelősség árnyéka alól sokan próbálnak kibújni, mert a probléma túl nagyra tűnik egyéni szinten. Így alakul ki az a paradox helyzet, hogy miközben egyre nagyobb szükségünk lenne a fák életet védő jelenlétére, mégis tovább csökkentjük azt. Az ellentét feloldása ott kezdődik, amikor a rövid távú haszon helyett a hosszú távú élményt kezdjük valódi értéknek tekinteni.

A Kivágott fák árnyékában pályázat azonban elvontabb, művészi megközelítésre is ösztökéli a fiatal alkotókat, hiszen a címben szereplő mindkét dolog, mély és izgalmas szimbólumvilággal rendelkezik.

A fa szimbolikája az egyik leggazdagabb és legősibb jelképrendszer. Egyszerre jelképezi az életet, a növekedést, a fejlődést, a megújulást, az állandóságot és a kapcsolatot az élet és

a halál, a föld és az ég, illetve a múlt és a jelen közt. Évszakokon átívelő ciklusai az elmúlás és az újjászületés természetes rendjét tükrözik. Stabilitása miatt a biztonság, a kitartás és a szilárd alapok jelképe is lehet.

A fa részei külön-külön is jelentéssel bírnak. A korona az ég felé törekvést, a szellemi kiteljesedést és a szabadságot szimbolizálja. A levelek az élethez kapcsolódnak: a változékonyságot, az idő múlását és az érzékenységet fejezik ki, hiszen könnyen lehullanak, mégis újra megjelennek. A törzs a stabilitás, az erő és az identitás központja, amely összeköti az alsó és felső világot. A gyökér ezzel szemben a láthatatlan alapokat jelképezi: a múltat, az eredetet, a hagyományokat és azokat a mélyen rejlő erőket, amelyek táplálják a felszíni életet. Ezek mellett, a fa különböző szimbolikái az ősi életfa motívumban szintén egyesülni tudnak, hiszen ez a hagyományos jelkép is rengeteg univerzális jelentést és üzenetet hordoz magában.

A címben szereplő árnyék szimbóluma viszont jóval ambivalensebb, mint a fájé, hiszen egyszerre hordoz pozitív és negatív jelentéseket is. Pozitív értelemben az árnyék gyakran a védelem és a megnyugvás jelképe. A forró nap elől menedéket nyújt, így a biztonság, a pihenés és az oltalom képzetét kelti. Ugyanakkor negatív jelentése is erőteljes. Az árnyék a sötétséggel, az ismeretlennel és a félelemmel társulhat. Gyakran utal belső félelmeinkre, és a bizonytalanság, a veszély és a rejtőzködés képe is kapcsolódik hozzá. Maga az árnyék nem csak a földre vetül, hanem a gondolatainkra is. Döntéseink következményei kísértenek bennünket. Az erdőirtás nem csupán fákat tüntet el, hanem élőhelyeket, történeteket, összekapcsolódásokat. Minden kivágott törzs egy megszakított kapcsolat az ember és természet, múlt és jelen, ég és föld között. És a letarolt erdeinkben nemcsak veszteség van, hanem figyelmeztetés is. Egy kérdés, amelyet nem kerülhetünk meg. Milyen világot

hagyunk magunk után? A természet türelmes, de nem végtelenül. Minden döntésünk nyomot hagy, akár láthatóan, akár észrevétlenül.

De bízunk a jobb jövőben. Az árnyékban ott rejlik a fény és a lehetőség is. A hiányból felelősség születhet. A kivágott fák helyén új hajtások sarjadhatnak. A gyökerek mélyen a földben talán még élnek, túlélnek, kapaszkodnak, várnak. Talán egyszer újra lesz erdő ott, ahol mostanra kopár sivatag maradt. Talán újra lesz árnyék, amely nem a hiányt, hanem a nyugalmat jelenti.

Zakar Antal pályázati segédlete, 2026 június